

Móra Ferenc Szakkollégium

V. Móra Kárpát-medencei Interdiszciplináris Szakkollégiumi Konferencia

2021. november 26-27.

SZTE MÓRA FERENC
SZAKKOLLÉGIUM

Program

2021. november 26. péntek, nagyterem

9.00 Megnyitó

Politológia, nemzetközi jog szekció

9.20-9.40 Csiby Fruzsina (Szegedi Tudományegyetem): Ellenzéki előválasztás 2021: Politikusok a Facebookon

9.40-10.00 Kéfer Ádám (Szegedi Tudományegyetem): Az ellenzéki előválasztás mint a médianapirend uralásának eszköze

10.00-10.20 Gombos Jarmo (Szegedi Tudományegyetem): Finlandizáció

10.20-10.40 Pintér Tibor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az Iszlám Állam Afrikában, fókuszban az ISCAP

10.40-11.00 Korponai Ákos (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Bosznia-Hercegovina választási rendszere az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjoga tükrében

11.00-11.20 Fényes Csongor (ELTE Angelusz Róbert Társadalomtudományi Szakkollégium): Politikai szocializáció a Momentum generációi körében

11.20-11.40 kávészünet

Irodalom szekció

11.40-12.00 Vojnics-Rogics Réka (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Talányok, Mulassunk, Krónika – rovatok a Kis Vasárnapi Újságban

12.00-12.20 Török Ábel (ELTE Eötvös Collegium): Jogi nyelv a bizánci görög költészetben

12.20-12.40 Csikós Gréta (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Nőalakok Petőfi Sándor szépprózai életművében

12.40-13.40 ebéd

Történelem szekció

13.40-14.00 Sztán Iván (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Zrínyi Ádám (1662–1691)

14.00-14.20 Konkoly Sándor (PTE Szentágothai János Szakkollégium): A Mohácsi-sziget szerepe a kora-újkori hadjáratokban

14.20-14.40 Csík Ádám Lajos (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A magyar haderőfejlesztés tendenciái, és a politikai tiszti tevékenység változásai 1948-1968 között

14.40-15.00 Deák Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Szeged szabad királyi város képvisellete az 1843/44. évi országgyűlésen – Követutasítások és követjelentések a diétáról

15.00-15.20 Nagy Richárd (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): „S megint élek, kiáltok másért: Ember az embertelenségben.” Magyarok szovjet hadifogságban

15.20-15.40 Keresztény Csenge (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az első magyar néptáncfilmek

2021. november 27. szombat, nagyterem

Biológia szekciók

Molekuláris biológia és genetika szekció

9.10-9.30 Nagy Valentina (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Extracelluláris vezikulák MMP-9 tartalma, mint lehetséges biomarker a GBM diagnosztizálására és nyomon követésére

9.30-9.50 Rajki Eszter (SZTE GYTK Kabay János Szakkollégium): T4 kovalens fúzió, mint a membránfehérjék hatékonyabb kristályosításának lehetősége

9.50-10.10 Sánta Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): PCNA monoubikvitinációt gátló kismolekula inhibitorok *in vivo* vizsgálata

10.10-10.30 Schütz Oszkár (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Honfoglalók teljes genom-szintű vizsgálata

10.30-10.40 kávészünet

Mikrobiológia szekció

10.40-11.00 Bordé Ádám (Szegedi Tudományegyetem): Egy mikrobiológiai alapú lombkezelő készítmény kifejlesztése édesburgonyában

11.00-11.20 Szabó Réka Eszter (SZTE GYTK Kabay János Szakkollégium): Antimikrobiális hatású fenolos vegyületek izolálása a *Camelina microcarpa* herbából

11.20-11.40 Góra Valér (PTE Szentágothai János Szakkollégium) Nozokomiális fertőzések megelőzése az opportunisták kórokozók biofilm képzésének gátlásával

11.40-11.50 kávészünet

Élettan szekció

11.50-12.00 Szatmári Péter (SZTE GYTK Kabay János Szakkollégium): Skizofrénia hatása a placenta ABC transzportfehérjéinek expressziójára patkány modellben

12.00-12.20 Rákóczi Bettina (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A humán HSPB1 fehérje metabolikus szindróma tüneteire kifejtett hatásának vizsgálata a hiperlipidémia egérmodelljében

12.20-12.40 Sandle Joanna (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): I-es típusú metabotróp glutamát receptor függő plaszticitás emberi és rágcsáló interneuronokban

12.40-13.00 Kószó Lénárd (Újvidéki Egyetem Európa Szakkollégium): A stressz és a levotiroxin-nátrium dózisának összefüggései a Hashimoto- thyreoiditis-ben szenvedő, Újvidéken tanuló hallgatók körében

13.00-14.00 ebéd

Kémia szekció

14.00-14.20 Rózsa Róbert (Újvidéki Egyetem Európa Szakkollégium): A méz

14.20-14.40 Sisa Bianka (SZTE GYTK Kabay János Szakkollégium): Klórhexidin tartalmú, in situ gélesedő rendszerek a parodontózis kezelésében

14.40-15.00 Tóth Petra (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A $\text{Cl} + \text{CH}_3\text{CN}$ reakció mechanizmusának elméleti vizsgálata

15.00-15.15 kávészünet

Matematika-fizika szekció

15.15-15.35 András Attila (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Optikai üvegfelületek megmunkálása ultrarövid lézerpulzusokkal, ablációs és reflexiós válasz vizsgálata

15.35-15.55 Bánhidi Dominik (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Klasszikus nővarobbanások fotometriai és spektroszkópiai vizsgálata

15.55-16.15 Balogh András (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Agyi perfúziós SPECT képek kvantitatív elemzése

16.15-16.35 Kiss Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Vezeték nélküli adatgyűjtő fejlesztése in vivo kísérletekhez

2021. november 27. szombat, magasföldszinti olvasó

Földrajz szekció

9.10-9.30 Csikós Nándor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A lépték számít: A mezei pacsirta egyedszámának felszínborítás és tájmintázat alapú modellezése

9.30-9.50 Gudmann András (Szegei Tudományegyetem): Lakásépítési boom hatásának vizsgálata Szeged város térszerkezetére, távérzékelési módszerekkel

9.50-10.10 Kolcsár Ronald András (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Városi lakosság zöldfelület ellátottságának értékelése geoinformatikai módszerekkel

10.10-10.30 Szalai Ádám (Szegei Tudományegyetem): Városfejlesztési irányok változó hangsúlyai: magyarországi nagyvárosok válasza a COVID-19 válságra, különös tekintettel az okosváros-fejlesztésekre

10.30-10.50 Fórián Szilveszter (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az ártéri üledék mikroműanyag szennyezettsége az Ányási-kanyar mentén

10.50-11.10 Kovalcsik Tamás (Szegei Tudományegyetem): A szavazótáborok átrendeződése Budapesten a rendszerváltozástól napjainkig

11.10-11.25 kávészünet

Pszichológia szekció

11.25-11.45 Tálás Zsuzsanna (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A mentalizáció, az észlelt szülői bánásmód és a kötődés kapcsolata serdülőkorban

11.45-12.05 Cseh Rebecca (PTE Szentágotthai János Szakkollégium): A nem-szuicidális önsértés aktuális kérdései -elméleti összefoglaló

12.05-12.25 Kiss Botond László (Pécsi Tudományegyetem): Rizikó és protektív faktorok a vér-sérülés-injekció fóbia kialakulásában

12.25-12.45 Fónagy-Sütő Zoltán (Pécsi Tudományegyetem): Szülői bánásmódtól a kortárs bántalmazásig: a szégyenhajlam és szégyenkezelés mediáló hatása a kortárs bántalmazást befolyásoló tényezőkre

12.45-13.05 Gáspár Baksa Gergely (Eötvös Loránd Tudományegyetem): Globális Mentális Egészségünk: Egy kiváló lehetőség a másokon való segítségre

13.05-14.00 ebéd

Szabad bölcsészet szekció

14.00-14.20 Csigó Ábel (ELTE Eötvös József Collegium): A találkozás materializmusa. Louis Althusser kései filozófiájához

14.20-14.40 Daradics Boglárka (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): A fiatal Lukács György regényelméletének társadalomfilozófia-koncepciója

14.40-15.00 Ónya Balázs (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Kompatibilis-e a korrespondencia-reláció a társadalmi tényekkel?

15.00-15.20 Horváth Mihály (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): A mindennapi élet megforgatása – Az Internationale Situationniste politikai programja

Pénzügy, marketing, vezetés és szervezés szekció

15.20-15.40 Pataki Valentina (Újvidéki Egyetem Európa Szakkollégium): Az online marketing, valamint az X és Y generáció online vásárlási szokásai

15.40-16.00 Rodic Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Árfolyampolitikai összehasonlítás Magyarország és Lengyelország példáján keresztül a 2008-as válságot követően

16.00-16.20 Kovács Balázs (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Munkánk része: A szervezeti tudás

16.20-16.40 dr. Varga Dóra (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A digitális szolgáltatások adóztatásának elméleti és gyakorlati kihívásai

Csiby Fruzsina (Szegedi Tudományegyetem)

Ellenzéki előválasztás 2021: Politikusok a Facebookon

2020-ban a Föld teljes lakosságának közel fele, 3,6 milliárd ember volt jelen aktívan legalább egy közösségimédia-platfomon, akik napi szinten, átlagosan közel két és fél órát töltöttek el rajta (Statista 2020). A közösségimédia-platfomok ilyen nagy mértékben való elterjedése magában hordozza a politikai szereplők csatlakozásának szükségességét, hiszen az online aktivitás a választók elérésének egyre kikerülhetlenebb metódusa. A közösségi média politikai használata nemcsak lehetőségeket, hanem kihívásokat is rejt magában: a politikai szereplők új reprezentációs formákat kell elsajátítsanak (Esser 2013), hogy érvényesülni tudjanak a figyelemalapú politika világában (Merkovity 2018).

A 2021 őszén Magyarországon rendhagyó módon megvalósult ellenzéki előválasztás miatt felfokozódott online politikai jelenlét lehetőséget biztosít a közösségi médián belül megfigyelhető aktuális trendek vizsgálatára. A képviselőjelölt-jelöltek kampányidőszak alatti online kommunikációjának elemzésével azonosíthatóvá válhatnak a politikusok által használt reprezentációs formák és kommunikációs stratégiák, valamint a választás eredményeivel és az online térben elért felhasználói interakciókkal összevetve meghatározhatóvá válhatnak a közösségi média politikai használatának sikerességét növelő jellemzők.

Kéfer Ádám (Szegedi Tudományegyetem)

Az ellenzéki előválasztás mint a médianapirend uralásának eszköze

A hazánkban első alkalommal megrendezett országos előválasztás azon aspektusát veszem górcső alá előadásomban, hogy mennyire volt képes a média napirendjének és azáltal a közvélemény napirendjének irányítására. Arra keresem a választ, miként jelent meg az előválasztás az ismertebb internetes újságokban, illetve melyek azok az ügyek, amelyeket bemutattak mind az ellenzéki kötődésű, mind a kormányhoz hű médiumokban. Ez jelenti a tematizációs kutatások első szintjét, amikor láthatjuk, melyek voltak a média napirendjét - és ezáltal a közvélemény napirendjét is - leginkább befolyásoló történések. Emellett a tematizációs kutatások második szintjén is végzek vizsgálatot, ami megmutatja a médiumok számára legfontosabb ügyekhez tartozó attribútumokat. A második szinten a témák keretezését fogom vizsgálni. Mindezek által láthatóvá válik, miként képes az előválasztás eszközével az együttműködő hat ellenzéki párt a médianapirendjét befolyásolni, és így az aktuálisan kormányzó párttal szemben előnybe kerülni.

Gombos Jarmo (Szegedi Tudományegyetem)

Finlandizáció

Finnország elvesztette a folytatólagos háborút a II. világháború alatt a Szovjetunióval szemben. Ennek komoly következményei voltak: területvesztés, Porkkala bérbeadása, háborús jóvátétel fizetése, a háborús bűnösök elítélése, illetve államközi barátsági és együttműködési szerződés megkötése a Szovjetunióval.

A párizsi béke megkötése után Finnország sajátos helyzetben találta magát: hivatalosan semleges volt, de közben ezer szállal kötődött a Szovjetunióhoz olyannyira, hogy ez komoly befolyással volt bel- és külpolitikájára, illetve gazdaságára. Míg a politikában ennek inkább a hátrányát lehetett érezni a szűkebb mozgástér miatt, a különleges kapcsolatnak a külkereskedelemben Finnország haszonélvezője volt, bár itt is áldozatokat kellett hoznia. Finnország demokrácia volt nyílt és egyenlő parlamenti választásokkal, de a rendszerre

rányomta bélyegét Kekkonen túlhatalma, akit nem mindig a demokratikus játékszabályok betartásával választottak meg.

Előadásomban megválaszolom a finlandizáció hogyan és miben térítette el Finnországot a demokráciától, milyen jellegű és méretű volt a szovjet befolyás, illetve milyen gazdasági előnyökkel és hátrányokkal járt.

Pintér Tibor (Szegedi Tudományegyetem)

Az Iszlám Állam Afrikában, fókuszban az ISCAP

Az Iszlám Állam a világ legmeghatározóbb dzsihadista szervezetévé vált a 2010-es években. Szunnita lázadó csoportként katonai sikerekkel egybekötve Irakban és Szíriában komoly befolyásra tett szert. Ez idő alatt egyre több szimpatizánsra talált más kontinenseken is, köztük Afrikában. Ezen a kontinensen viszonylag sok olyan régió van, ahol a szegénység az uralkodó és az Iszlám Államhoz hű csoportok fel tudnak emelkedni. Ezek irányítására az ISIS létrehozta a tartományait és azok hálózatát, amelyen keresztül kapcsolatot tart fenn velük. A 2019-es „bukás” ellenére is töretlen a befolyása a szervezetnek Afrikában. Az afrikai terület ISIS ellenőrzése kevesebb, mint 1%, ezért a dzsihadista csoport nem állhat a kontinens uralma előtt. Mindazonáltal az ISIS terjeszkedése, különösen a fiatalok toborzása és a támadások továbbra is komoly gondot jelentenek a régióban. A legújabb ilyen tartomány az ISCAP (Iszlám Állam Közép-Afrikai Tartománya), ami jelzi a dzsihadizmus délebbre haladását, szubszaharai mivoltát, egyre nagyobb biztonságpolitikai kockázatot jelentve a térség törékeny államainak.

Korponai Ákos (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Bosznia-Hercegovina választási rendszere az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjoga tükrében

Bosznia-Hercegovina választási rendszere az országban 1992–1995 között lezajlott háborút lezáró Daytoni Békemegállapodásban rögzített három államalkotó nép (bosnyák, szerb, horvát) elvén alapul. Ezen elv értelmében a közhatalom gyakorlása mindmáig etnikai alapon, arányos mértékben oszlik meg a három államalkotó nép között, az állam integritásának megőrzése érdekében. Előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy az időmúlás tényezője miként hat a „nem államalkotó” közösségekbe tartozó polgárok passzív választójogát korlátozó rendelkezések alapjogi megítélésére.

Jelen elemzéshez az Emberi Jogok Európai Bíróságának, valamint Bosznia-Hercegovina Alkotmánybíróságának releváns esetjogát tekintem kiindulópontnak, valamint a Bosznia-Hercegovina szuverenitását és alkotmányos identitását vizsgáló kutatásaim eredményeire támaszkodom. Előbbiek mellett a társadalmi-politikai közeg felvázolásával meghatározom azokat a korlátokat, amelyek behatárolják a mindenkori döntéshozó mozgásterét a Daytoni Békemegállapodás egyes rendelkezéseit értelmező bírósági ítéletek végrehajtása tekintetében.

Fényes Csongor (ELTE Angelusz Róbert Társadalomtudományi Szakkollégium)

Nincs új a nap alatt? Politikai szocializáció a Momentum generációi körében

Az 1990-es évek óta számos magyar fiatalok (15–29 évesek) politikai részvételével foglalkozó kutatás jelent meg, melyek hasonló konklúzióra jutottak: a korosztály tagjait nem érdekli a politika, korlátozottan jelennek meg a politikai életben, a szervezeti kötődés

esetleges a fiatal korosztály körében. A politikai identitások kialakításáért, tanításáért felelős színterek az államszocializmus óta hártják a politikai szocializációs szerepüket, a demokratikus szocializáció diszfunkcionális működése, fragmentált jellege következtében az állampolgári és a politikai neveltetés részleges, melynek súlyos következményei lehetnek a politikai részvételben. Ebben a társadalmi közegben időnként mégis megjelennek olyan, a politika iránt érdeklődő fiatalok, akik az érdekvégyesítésben való aktív részvételt választják. Az előadásban egy ilyen ifjúsági szervezetével, a Momentum TizenX-szel foglalkozom. A szervezet tagjainak politikai aktivitásának megértésére online kérdőíves kutatást készítettem 2021 kora tavaszán. A minta (103 fő) kor és nemi megoszlás tekintetében megbízhatóan reprezentálja a TizenX 152 főt számláló tagságát. Előadásomban azokkal a szocializációs színterekkel foglalkozom, melyek érdemben járultak hozzá a korai politikai érdeklődéshez és amelyek a tagság politikai kultúráját, nézetrendszerét befolyásolják. A kutatás eredményeiből következtetéseket vonok le arra, hogy milyen fő jellemzői vannak a tagok szocializációs útjainak, továbbá kitérek arra, hogy a TizenX-ben aktív fiatalok szocializációs mintázatai mennyiben egyeznek vagy térnek el a Momentum Mozgalom idősebb tagjai körében talált eredményektől.

Vojnics-Rogics Réka (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Talányok, Mulassunk, Krónika – rovatok a Kis Vasárnapi Újságban

A Kis Vasárnapi Újság a 19. század egyik legnépszerűbb családi lapja, a Vasárnapi Újság mellékleteként jött létre 1873-ban, Beniczky Irma szerkesztésében. Az ifjúságnak szánt képes hetilapot 1873. januárjától 1874 decemberéig adták ki – oktató, nevelő és szórakoztató jelleggel. Bár a melléklet mindössze két évfolyamot élt meg, a magyar nyelvű ifjúsági (és gyermek)irodalom fontos mérföldkövének nevezhető, hiszen a magyarországi folyóiratok közül a Vasárnapi Újság hozott létre elsőként ifjúságnak szóló mellékletet, amivel megalapozta a későbbi ifjúsági irodalmi sajtótermékek útját. Előadásomban utánajárok, hogy milyen állandó tartalmak, rovatok konstruálták a sajtóterméket, mennyiben hatott az „anyalap” a mellékletre, és hogy mi okozhatta a Kis Vasárnapi Újság hirtelen megszűnését.

Török Ábel (ELTE Eötvös Collegium)

Jogi nyelv a bizánci görög költészetben

Kutatásom tárgya a magyarok és a Magyar Királyság említései és szerepe a bizánci görög nyelven íródott *Moreai Krónikában*. A *Krónikában* kiemelt jelentőségű szereppel bírnak III. Béla dédunokái, a Saint-Omer fivérek, akik igen magas pozíciót foglaltak el a peloponnésosi frankok között. Az előadás során kutatásom egy kisebb egységét fogom ismertetni a *Krónika* azon részletére összpontosítva, amelyben a szerző egy örökösödési vitát mutat be, amely szorosán összekapcsolódik III. Béla leszármazottainak nevével és sorsával. Marguerite de Nully, a magyar király dédunokájának újdonsült felesége nagybátyja kastélyát és birtokát követeli az Achaia Fejedelemség hercegétől, aki elragadta tőle. A szakirodalomban egyetértés van abban, hogy a részlet párhuzamba hozható a *Liber Consuetudinum Imperii Romaniae* című moreai törvénykönyv (eredetileg ófrancia) szövegével, a részletes filológiai elemzés azonban az eddigi kutatásokból hiányzik. Előadásomban az elemzés során arra keresem a választ, milyen hűen tükrözi a *Krónika* ó- és újjörög közötti átmeneti, sajátosan vulgáris nyelve a korabeli törvények szövegét, és mennyiben változik meg mondatainak szerkezete, szóhasználata.

Csikós Gréta (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Nóialakok Petőfi Sándor szépprózai életművében

Petőfi Sándor szépprózai életműve nem integrálódott sem a közoktatási képzési kánonba, sem a szélesebb közönség által ismert életműbe. Az összesen hat szöveg tudományos feldolgozása csak részben történt meg: 1965-ben jelent meg Martinkó András monográfiája, mely a „Prózaíró Petőfit” állította fókuszba. Ez a könyv azonban még nem tudott az 1996-ban felfedezett *Ibolyák* című kéziratot füzetről, melyben két, korábban ismeretlen novellát is találunk. Kutatásomban folytatom a Petőfi-prózáról való ismereteink bővítését az *Ibolyák* elbeszéléseinek tükrében. Mindegyik szövegben egy, a történet során létrejövő szerelmi háromszög kerül a cselekmény középpontjába. Az elbeszélések érdekessége azonban az, hogy több esetben a női szereplők okozzák a bonyodalmat; a kor irodalmában szokatlan módon, aktív résztvevővé lépve elő.

Deák Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Szeged szabad királyi város képviselője az 1843/44. évi országgyűlésen – Követutasítások és követjelentések a diétáról

Előadásomban Szeged szabad királyi város szerepét vizsgálom meg az 1843/44. évi országgyűlésen a követek felszólalásai, a követutasítások és a követjelentések alapján. A követutasítások alapján határozták meg az országgyűlések működését, mivel a követeknek ragaszkodniuk kellett az utasításukhoz, attól nem térhettek el, ha mégis megtették, akkor visszahívhatták őket, és mást küldhettek helyettük. Miután az uralkodó kiküldte a törvényhatóságoknak az országgyűlési meghívólevelet, azok kisebb bizottságokban kidolgozták az anyautasításokat. Ahogy az országgyűlési tanácskozások haladtak előre, úgy újabb és újabb ügyek merülhettek fel, ilyenkor a követek nem dönthettek önállóan, hanem meg kellett várniuk a törvényhatóságuk póttutasítását. Szeged számára ezen az országgyűlésen a legfontosabb megoldandó problémát a szabad királyi városok ügye jelentette. A megyék és a városok is fontosnak tartották ennek az ügynek az elrendezését, hiszen az összes szabad királyi város egyetlen egy szavazattal rendelkezett, emellett kettős függésben álltak a Helytartótanács és a Kamara révén. Előadásomban kitérek arra, hogy a szegedi városi tanács és választott közösség, valamint a követek hogyan vélekedtek a szabad királyi városokat érintő kérdésekről. Szegedet ezen az országgyűlésen Aigner Ferdinánd és Szilber Antal képviselték, röviden az ő életükbe is betekintést nyújtok.

Sztán Iván (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Zrínyi Ádám (1662–1691)

Zrínyi Ádám, a költő és hadvezér Zrínyi Miklós fia 1662. november 24-én született Bécsben. Alig két éves volt, amikor édesapja egy vadászat során életét veszítette. Gyermekkorát Csáktornyán, Varasdon, Orbócon, majd Bécsben töltötte. Egyetemi tanulmányait Bécsben és Leuvenben folytatta. Bécsben jogot, Leuvenben jogot és erődítést hallgatott. Jogi tanulmányait követően, ősei példáját követve katonai pályára, törökellenes harcra szánta magát.

Bécs 1683. évi ostroma bevezető eseménye volt az oszmánok elleni visszafoglaló háborúknak. Az akkor huszonegy éves Zrínyi Ádám Lotharingiai Károly Bécs felmentésére érkező seregben vett részt az oszmánok elűzésében. Onnantól kezdve folyamatosan részt vett

a felszabadító háborúban, egészen az 1691. augusztus 19-ig, amikor elesett a zalánkeméni csatában.

Egy több évszázados múlta visszatekintő főúri család utolsó nemzedékéhez tartozott. Jelentősége mindenekelőtt abban rejlik, hogy a középkori és korai újkor Magyar Királyság egyik legfontosabb családjának egyik utolsó sarjaként igyekezett a Zrínyiek, mindenekelőtt édesapja méltó utóda lenni. Előadásomban ígéretes, a csatateren félbeszakadt életpályáját ismertetem legfontosabb vonásokban.

Konkoly Sándor (PTE Szentágothai János Szakkollégium)

A Mohácsi-sziget szerepe a kora-újkor hadjáratokban

A Mohácsi-sziget vízrendezések előtti állapotát – különösen Andrásfalvy úttörő jellegű munkálatai óta – hajlamosak vagyunk az ártéri gazdálkodás tipikus színtereként, egyfajta út- és településhálózat nélküli barátságatlan mocsárvilágként elképzelni. Középkori legendáink és újkor térképeink mindezt alátámasztani látszanak, az ártéri haszonvétel kora-újkor adóösszeírásai ugyanezt erősítik. Mohács előtti okleveleink és a sziget magasártéri szintjéről előkerült régészeti leletek ugyanakkor templomos helyekről, településeket összekötő közlekedési pályákról és átkelőhelyeket védő erődítményekről tanúskodnak. A képet tovább árnyalják a 17. század végi felszabadító hadjáratok hadinaplói, hadijelentései és térképi ábrázolásai, amelyek alapjaiban változtatják meg a 380 km²-es szigetvilágról szerzett ismereteinket. Korábban a Mohácsi-szigetet, mint általában minden mocsaras, állandóan, vagy időszakosan vízjárta területet katonai hadműveletekre alkalmatlan, harcászati szempontból értéktelen területnek tartották. Emiatt a felmérésére sem fordítottak különösebb gondot, így a sziget valós feltárása – egészen a 19. század derekáig – rendre elmaradt. A külföldi levéltárak magyar vonatkozású anyagainak elmúlt időszakban történő feldolgozása azonban újabb adatokkal szolgált a „Baja alatti nagy dunai sziget” természet- és katonaföldrajzi viszonyrendszerének alaposabb megismeréséhez. A Mohácsi-sziget kedvező adottságai és stratégiai jelentősége révén nemcsak kiemelt szerepet játszott a hadműveletek megtervezésében, de jelentős mértékben hozzájárult a dél-alföldi törökellenes hadjáratok sikeréhez.

Csik Ádám Lajos (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A magyar haderőfejlesztés tendenciái, és a politikai tiszti tevékenység változásai 1948-1968 között.

A magyar haderőfejlesztés nemcsak a háborús időszakokban és az azokat megelőző években, hanem már a '40-es évek második felében és '50-es években is meghatározó volt Magyarország történelmében. A II. Világháborút követő 1948-as haderőfejlesztés fontos programja volt az éppen csak kialakuló magyar államszocialista rendszernek. Előadásom tervezett témája elsősorban az 1948-1953. és az 1958-1968. zajlott haderőfejlesztési programok számbeli és koncepcionális összehasonlítása.

Másik főbb tematikai egységnek a magyar hadseregben belül működő politikai tiszti, később tiszthelyettesi tevékenység változásainak, fejlődésének, főbb állomásainak ismertetését tervezem.

A tárgyalt időszak igen izgalmas. Az akkoriban kibontakozó, majd folyó hidegháborús hatalmi vetélkedésben szatellit államként résztvevő Magyarország a hadsereg fejlesztésére vélt és valós okok alapján kényszerítve volt. Ezekbe a programokba hatalmas emberi, gazdasági és anyagi erőforrásokat fektetett mindkét időszakban. Más oldalról tekintve

vizsgálom, hogy a szovjetizálást, mint folyamatot, ezekben a fejlesztési időszakokban miként értelmezte különbözően a mindenkori magyar vezetés, a mintakövetést hogyan hajtották végre.

Első benyomás alapján a hadseregfejlesztés és a hadseregben végzett politikai munka látszólag kevés összefüggést mutathat egymással, viszont az akkori korszak politikai és társadalmi berendezkedése miatt, munkahipotézisem alapján ezen folyamatok és tevékenységek egyfajta korrelációt mutatnak egymással. De hogy miként, és miért? Erre az előadás során igyekszem lehetséges magyarázatokat adni.

Nagy Richárd (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

„S megint élek, kiáltok másért: Ember az embertelenségben.” Magyarok szovjet hadifogságban

Előadásom egy jelenleg is folyó kutatás eddigi eredményeit kívánja bemutatni. Szót ejt a szovjet hadifogolyszedés módszereiről, magukról a hadifogolytáborokról, a hazai internálótáborokról, a hadifogság mindennapjairól, ezek mellett pedig a hazatért hadifoglyok és a hadifogságban meghalt hadifoglyok kutatásának módszereiről is.

Prezentációm során a *miért* és a *hogyan* kezdetű kérdésekre keresem a választ, ezek a következők: miért volt oly kegyetlen a szovjet hadifogság, például az amerikai hadifogsághoz mérten? Hogyan éltek, élhették túl a szovjet hadifogságot a hadifogságból hazatért magyarok? Mik voltak, mik lehettek a túlélés módszerei?

Az előadás a primer és a szekunder forrásokat is segítségül hívja a kérdések megválaszolása érdekében. Primer forrásként volt hadifoglyok visszaemlékezéseire, memoárjaira, valamint a Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltára (MNL HBML) őrzésében található, úgynevezett hadigondozási iratokra támaszkodom. A szekunder források tekintetében a témában elismert történészek munkáira hivatkozom.

Előadásom kiemelt célja, hogy a szovjet hadifogság kutatásával kapcsolatban egy újfajta nézőpontot prezentáljak; ennek érdekében – a visszaemlékezések és memoárok bemutatásán keresztül – nagy hangsúlyt fektetek arra, hogy bemutassam a hadifoglyok lelkiállapotát a hallgatóságnak.

Keresztény Csenge (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Az első magyar néptáncfilmek 1926–1947

Az első magyar néptáncfilmet 1926-ban vagy 1927-ben készítette Gönyey Sándor, a Néprajzi Múzeum munkatársa. Gönyey fekete-fehér némafilmeket készített 35 mm-es, 16 mm-es és 9.5 mm-es alapanyagokra. Gönyey Sándor Lajtha Lászlóval közösen írta meg az első olyan összefoglalót a magyar néptáncokról, amely a filmekre épült.

Molnár István táncművészként kezdte meg pályafutását az 1920-as és '30-as években Nyugat-Európában, ő alkotta az első erdélyi néptáncfilmeket 1940 és 1944 között. Akárcsak Gönyeyé, Molnár filmjei is fekete-fehérek, némák voltak. Molnár a filmszalagjaira alapozva írta meg könyvét (*Magyar táncagyományok*, 1947.), amelynek célja elsősorban a néptáncokra alapozott testedzés népszerűsítése volt. Molnár filmjeivel egyidőben készültek az Erdélyi Tudományos Intézet művei K. Kovács László vezetésével, ám ezek a szalagok megsemmisültek a II. világháború során.

Az 1926–1947 között készült néptáncfilmek lefedik az egész Kárpát-medence területét, ezek képezik a magyarországi intézményes néptánc kutatás bázisát.

Előadásomban azt szeretném bemutatni részletesebben, hogy ezek a kutatók (Gönyey Sándor, Molnár István, K. Kovács László) hogyan alakították ki a magyar intézményi néptánc kutatás alapját.

Nagy Valentina (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Extracelluláris vezikulák MMP-9 tartalma, mint lehetséges biomarker a GBM diagnosztizálására és nyomon követésére

A glioblasztóma multiforme (GBM) az egyik leggyakoribb és legagresszívebb központi idegrendszeret érintő rosszindulatú agydaganat. A tumoros szövet behatol az egészséges sejtek közé, ezért nehezen határolható el a környező sejtektől. Sebészeti eltávolítása nehéz, alacsony túlélési prognózissal és nagy proliferációs rátával jellemezhető. A jelenlegi GBM diagnosztikai módszerek drágák (MRI), illetve invazívak (agyszövet biopszia), nagy szakértelmet követelnek. A betegséget sokszor csak a komoly tünetek megjelenése után tudják diagnosztizálni. Egy kellően specifikus és szenzitív biomarker lehetővé tenné a GBM korai felismerését és a betegség lefolyásának nyomon követését. Előadásomban egy ígéretes tumor biomarkerrel, a mátrix metalloproteináz-9 (MMP-9) fehérjével foglalkozom. Kutatásunk során szérumból izolált kisméretű extracelluláris vezikulák (sEV) MMP-9 tartalmát hasonlítottuk össze a különböző betegcsoportok esetében.

Rajki Eszter (SZTE GYTK Kabay János Szakkollégium)

T4 kovalens fúzió, mint a membránfehérjék hatékonyabb kristályosításának lehetősége

A membránfehérjék szerkezetének tanulmányozására a röntgenkristallográfia a leggyakrabban alkalmazott metódus, azonban ezen proteinek kristályosítása sokszor akadályokba ütközik. Célunk, hogy a *Haemophilus influenzae* H⁺/fukóz transzporterét egy kristályosítást elősegítő fehérjével, a T4 lizozimmal összekapcsoljuk, majd a fúziós fehérje szerkezetét tanulmányozzuk klónozást, expresszást, tisztítást és kristályosítást követően.

Rekombináns DNS technológia alkalmazásával a fehérjét pTTQ18 vektorba klónoztuk, mely során kovalens fúzióval kapcsoltuk C-terminálisan a T4 lizozimot. Ennek sikerességéről DNS szekvenálással győződünk meg. A vektort BL21(DE3) sejtekbe transzformáltuk, majd IPTG-vel expressziót indukáltunk. Ezt gélelektroforézissel ellenőriztük. Elvégeztük a fehérjetermelés optimalizációját. A kinyert fehérjét affinitás kromatográfiával tisztítottuk, összehasonlítva a Ni-NTA és a Talon gyanták hatékonyságát. A további tisztítást méretkizárásos folyadékromatográfiával és ioncserélő kromatográfiával végeztük.

Megállapítottuk, hogy a célfehérje-T4 lizozim kovalens fúzió eredményes volt, az összeépített gén megfelelően expresszáldott. A fehérjét affinitás kromatográfia, gélszűrés és ioncserélő kromatográfia alkalmazásával tudtuk megfelelően elválasztani a szennyezőktől. A fehérje expresszió és tisztítás optimalizálása során megállapítottuk, hogy a legnagyobb mennyiségű fehérjét 0,5 mM IPTG koncentráció, 12 órás indukció, 37 °C, LB táptalaj alkalmazása esetén nyertük.

Sánta Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

PCNA monoubikvitinációt gátló kismolekula inhibitorok *in vivo* vizsgálata

A genetikai információ dezoxiribonukleinsav (DNS) formájában tárolódik minden élő organizmusban. Genomunk épségét folyamatosan fenyegetik különféle károsító hatások, amelyek rendkívül sokfélék lehetnek. A DNS sérülése elkerülhetetlen, ugyanis egyetlen sejtben akár több tízezer hiba jöhet létre naponta. Ezek kijavítására számos, konzervált hibajavító mechanizmus fejlődött ki, amelyekkel a sejtek megpróbálják kikerülni a folyamatos bázisvesztést vagy módosítást, illetve a különféle mutációk létrejöttét. Ennek ellenére a keletkezett hibák nem mindig kerülnek kijavításra, így a következő sejtgenerációban ezek már mutációként fognak öröklődni. Ha egy hiba a DNS-ben nem javítódik ki a sejtciklus S-fázisáig, a DNS-szintézis során meg fogja akasztani a replikációs villát, mivel a replikatív polimerázok nem képesek továbbhaladni a DNS szerkezetének torziója miatt. Ilyenkor aktiválódnak a DNS hibatolerancia (DTT) útvonalak, melyek feladata a replikáció helyreállítása. A különböző DDT mechanizmusok egyik fő mediátora a replikatív polimeráz processzivitási faktora (PCNA). A PCNA homotrimer fehérje, amely gyűrűt formál a DNS körül, normál replikáció esetén processzivitási faktorként működik, azonban ha megakad a replikációs villa, posztranszlációs módosításokon eshet át, amivel beindítja a DNS hiba tolerancia útvonalakat. Az egyik lehetséges mechanizmus a polimeráz váltás, amely elősegíti a transzlációs szintézist (TLS), ami a replikáció komplex megakadásakor aktiválódik a PCNA monoubikvitinálódás hatására.

Vannak olyan ráktípusok, melyek rezisztensek bizonyos kemoterápiás szerekre, valamint vannak olyanok, melyek a terápia során szereznek rezisztenciát. A két rezisztencia közös pontja a TLS, mely kitűnő célpontja lehet adjuváns terápiáknak. Csoportunk azonosított több specifikus kismolekulát, mely inhibítora a PCNA ubikvitinációnak *in vitro*. Jelen munkánkban ezen molekulák hatását vizsgáljuk humán sejtekben bimolekuláris fluoreszcencia komplementációs assay-vel (BiFC) *in vivo*.

Schütz Oszkár (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Honfoglalók teljes genom-szintű vizsgálata

A szegedi Archeogenetikai Kutatócsoport munkája során 112 teljes genom szekvenciát nyertünk ki régészetiileg jellemzett honfoglalás kori leletekből. A szakirodalomban elérhető legmodernebb matematikai és statisztikai genomelemző szoftverek segítségével sikerült azonosítanunk a honfoglalókhöz legjobban hasonlító archaikus populációkat, valamint a honfoglalók legfontosabb genetikai komponenseit is. A vizsgálatok során azonosítottuk a honfoglaló elit európai keveredéstől mentes biztosan bevándorló csoportját, akiről kimutattuk, hogy manysi, szarmata és hun keveredésből származtak. A köznépi temetők népességének többsége helybeli, Kárpát-medencei genommal rendelkezett, más részük a bevándorlók és helybeliek keveréke volt. A bevándorló elit genetikai adatai támogatják a nyelvészeti alapon felállított őstörténeti modellt, de további fontos információkkal is kiegészítik azt, igazolva, hogy a magyar-hun kapcsolatoknak reális alapja van. Emellett a korai szarmatákkal kimutatott keveredés szintén új megvilágításba helyezi a honfoglalók származását. A genomelemzések arra is rámutattak, hogy a honfoglalás kori Kárpát-medence népessége igen heterogén volt, ugyanakkor a különböző összetételű genomok számának összehasonlításával fontos következtetések vonhatók le a bevándorlók és a helyi népesség arányáról.

Bordé Ádám (Szegedi Tudományegyetem)

Egy mikrobiológiai alapú lombkezelő készítmény kifejlesztése édesburgonyában

Eddigi munkánk során közel 200 felszíni (epifita) és a növényi szövetek belsejében található (endofita) gomba- és baktériumtörzset izoláltunk különböző ültetvényekről származó édesburgonya (*Ipomoea batatas*) növényekből és a növényi rizoszférából. Közülük közel 50 izolátumot szekvenálási eljárás segítségével már azonosítottunk.

A közelmúltban elvégeztük az azonosított törzsek alap ökofiziológiai vizsgálatait (pl. pH optimum, vízkaktivitás, extracelluláris enzimaktivitás mérések), valamint megvizsgáltuk a *Bacillus* törzsek depszipeptidtermelő képességét.

Jelenleg a *Bacillus licheniformis* törzsek részletes ökofiziológiai vizsgálataival (pl. sziderofór termelő képesség, indol-ecetsav termelés) foglalkozunk, továbbá folyamatosan bővítjük a törzsgyűjteményünket új mintákból származó izolátumokkal.

Munkánk távlati célkitűzése, a jó biokontroll képességekkel rendelkező gomba- és baktériumtörzseink felhasználásával, egy kitozán nanorészecskékkel dúsított, magas depszipeptidtartalommal bíró lombkezelő készítmény kifejlesztése, amelyet szeretnénk üvegházi és szántóföldi teszteknek alávetni.

Szabó Réka Eszter (SZTE GYTK Kabay János Szakkollégium)

Antimikrobiális hatású fenolos vegyületek izolálása a *Camelina microcarpa* herbából

Bevezetés: A keresztesvirágú növények főként a mérsékelt övben honosak. Az SZTE Farmakognóziai Intézetében 2015-ben kezdődött a Brassicaceae családba tartozó növények fitokémiai és farmakológiai vizsgálata. A vizsgált 13 faj kivonatai közül a *Camelina microcarpa* Andr. (kis gomborka) *n*-hexánnal és kloroformmal készített extraktuma kiemelkedő antibakteriális hatást mutatott. Mivel munkánkat megelőzően csupán két mustárglükozid jelenlétét igazolták a növény magjából, célul tűztük ki a herba növénykémiai vizsgálatát.

Anyag és módszerek: A *Camelina microcarpa* szárított herbáját metanollal extraháltuk, és a betöményített kivonatot kloroformmal, majd etil-acetáttal ráztuk ki. A kloroformos fázist poliamid oszlopon, míg az etil-acetátos fázist a komponensek különböző oldhatósága alapján frakcionáltuk. A további tisztítási lépésekhez vákuumkromatográfiát, preparatív rétegekromatográfiát és HPLC módszert alkalmaztunk. Az izolált vegyületek azonosítása NMR- és tömegspektroszkópiával, polarimetriával és rétegekromatográfiás vizsgálattal történt. Az antibakteriális hatásvizsgálatot négy-négy Gram+ és Gram- baktériumon, korongdiffúziós módszerrel végeztük el. Az antivirális hatást HSV2 ellen vizsgáltuk.

Eredmények: Kísérletünkben elsőként izoláltunk és azonosítottunk a *C. microcarpa* herbájából négy vegyületet: (+)-sziringarezinolt, vanillint, dehidrodikoniferil-alkoholt és rutint. Méréseink alapján a vanillin és a sziringarezinol is mérsékelt antibakteriális hatást mutatott a vizsgált baktériumtörzseken, míg a dehidrodikoniferil alkohol mérsékelt antivirális hatást HSV2 ellen.

Góra Valér (Szentágothai János Szakkollégium)

Nozokomiális fertőzések megelőzése az opportunisták kórokozók biofilm képzésének gátlásával

A kórházi (nozokomiális) fertőzéseket leggyakrabban multirezisztens opportunisták kórokozók okozzák, amelyek a kórházi környezetben fennmaradnak. Ezek a kórokozók könnyen képeznek biofilmet a csapokban és a betegnél alkalmazott eszközökön, mint a katéterek és kanülök, tubusok, stb. A nozokomiális fertőzések több, mint 1,4 M embert érintenek

világszerte, amelyek nemcsak terápiás gondot okoznak, hanem a betegek állapotát, betegségük lefolyását is befolyásolják, valamint gazdasági kihatásai is vannak a kórházi költségvetésre.

Korábbi eredményeinkből tudjuk, hogy létezik olyan terápiában alkalmazott szer, amelyik nem tartozik az antibiotikumok közé, mint például az amiodaron, amelyik antiaritmiás hatása mellett hatékonyan pusztítja el a multirezisztens opportunistá kórokozókat a terápiás dózisonál alacsonyabb koncentrációban. Munkánk során azt vizsgáltuk, hogy milyen hatással van az amiodaron a centrális vénás kanülökön már kialakult biofilmre. A vizsgálatokhoz a leggyakoribb nosokomiális fertőzést okozó baktérium törzsekkel (*Staphylococcus epidermidis*, *Staphylococcus aureus*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Stenotrophomonas maltophilia*, *Acinetobacter baumannii*) biofilmet képeztünk kanülökben, majd 0,6 mg/ml koncentrációjú amiodaron-oldattal kezeltük azokat. Azt tapasztaltuk, hogy a kezelést követően minden vizsgált mikroorganizmus sejtszáma nagyságrendekkel csökkent. Eredményeinket felhasználva a későbbiekben lehetőség nyílt arra, hogy megelőzzük a betegbe bevezetett centrális kanülökön történő biofilm képződését, így megakadályozzuk egy gyakori kanüllel kapcsolatos véráram fertőzés kialakulását.

Szatmári Péter (SZTE GYTK Kabay János Szakkollégium)

Skizofrénia hatása a placenta ABC transzportfehérjéinek expressziójára patkány modellben

Bevezetés: A placentáris P-glikoprotein (ABCB1) és a mellrák-rezisztencia fehérje (ABCG2) transzporterek expressziója jellegzetes változást mutatnak a terhesség előrehaladtával. Működésükben fontos szerepet játszanak az epigenetikai faktorok. A skizofrénia hatása a placentáris ABC transzporterekre jelenleg ismeretlen, így célul tűztük ki az ABCB1a/b és az ABCG2 transzporterek expressziójának, valamint a placenta epigenetikai mintázatának vizsgálatát vemhes patkányokban.

Módszerek: A skizofrénia modellezésére szelektíven szaporított, szociálisan izolált és ketaminnal kezelt Wistar patkányokat, kontrollként kezeletlen állatokat használtunk. Az ABCB1a/b és az ABCG2 mRNS és fehérje expressziójának meghatározását a placentában RT-PCR és Western blot technikával végeztük a vemhesség 15., 18., 20., 21., 22. napján. A placenta epigenetikai mintázatait kolorimetriás kittel határoztuk meg.

Eredmények: A skizoid patkány modellben az ABCB1a expressziója szignifikánsan csökkent a vemhesség alatt, az ABCB1b szintje megemelkedett a 22. napon a kontrollcsoportéhoz képest. Az ABCG2 expressziója a vemhesség utolsó napjára lecsökkent a skizoid állatokban. A placenta DNS-metiláltsági foka a vemhesség végére magasabb volt a skizoid egyedekben.

Megbeszélés: Eredményeink tükrében feltételezzük, hogy a placenta epigenetikai mintázatának megváltozása szerepet játszik a transzporterek expressziójának módosulásában a vemhesség során skizofréniaiban. Ez a változás befolyásolhatja az anya által használt gyógyszerek farmakokinetikáját, ezáltal módosíthatja a magzathoz jutott hatóanyagok koncentrációit.

Rákóczi Bettina (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A humán HSPB1 fehérje metabolikus szindróma tüneteire kifejtett hatásának vizsgálata a hiperlipidémia egérmodelljében

Az utóbbi évtizedekben a nem megfelelő táplálkozás és az ülő életmód egyre növekvő probléma, ugyanis elhízáshoz vezet, mely fontos rizikófaktora különböző betegségeknek, mint például a hiperlipidémia és a metabolikus szindróma. Korábban kutatócsoportunk genetikai módosítás segítségével előállított egy humán APOB-100 fehérjét túltermelő egértörzset, melyben zsírdús diéta hatására megemelkedik a VLDL és LDL koleszterin szintje a HDL partikulumok arányához képest, ezáltal a szérum lipid profiljuk az emberéhez hasonlóbb. Ennek köszönhetően alkalmas modellek a hiperlipidémia, szív- és érrendszeri problémák, atheroszklerózis, valamint a metabolikus szindróma tüneteinek tanulmányozására.

A hő sokkfehérjék (*heat shock protein*, HSP) olyan evolúciósan konzervált chaperon fehérjék, melyek termelődését különböző stresszhatások indukálhatják. Legfontosabb feladatuk megvédeni a sejteket a stressz káros következményeitől. Az egyik legjobban tanulmányozott kismolsúlyú hő sokkfehérjéről, a HSPB1-ről korábban leírták, hogy számos betegséggel szemben védő hatást fejthet ki.

A munkánk során arra kerestük a választ, hogy a HSPB1 fehérje túltermeltetése milyen hatást gyakorol a hiperlipidémiás APOB-100 egerek jellemző tüneteire, mint például a magas szérum triglicerid és összkoleszterin szint, zsírmáj, valamint a rájuk jellemző eltolódott LDL/HDL lipoprotein arány és a megnövekedett testtömeg.

Sandle Joanna (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

I-es típusú metabotróp glutamát receptor függő plaszticitás emberi és rágcsáló interneuronokban

Az idegsejtek közötti inger továbbítását a szinapszisoknak nevezett kapcsolódási struktúrák közvetítik. Ezeknek a kapcsolatoknak a megerősödését, illetve gyengülését hívjuk szinaptikus plaszticitásnak. Ez a folyamat képezi a tanulás és a memória alapját.

A plaszticitás mögött húzódoó rengeteg feltérképezetlen mechanizmus közül mi az I-es típusú metabotróp glutamát receptor (mGluR1 és mGluR5) szerepét szerettük volna feltárni modell állatokban és az emberi agykéregben serkentő, glutamaterg szinapszisokon.

Ehhez túlélő agyszeletekben vizsgáltuk egymással kapcsolatban lévő idegsejtek membrán potenciáljait és a rájuk ingerléssel kiváltott ionáramokat, patch-clamp módszerrel.

A receptor farmakológiai aktiválását követően a patkányagykéregben a kapcsolatok erősségének növekedését vagy változatlanul maradását figyeltük meg, míg a humán kortexben változatosabb plaszticitási kimenetet láttunk. Emberben az interneuronokra érkező serkentés egyes sejteken akut potenciózódást, más sejteken depressziót okozott, további neuronokon pedig nem tapasztaltunk változást.

Ismert, hogy az emberi agykéreg sejtjeinek biofizikai, morfológiai tulajdonságai különböznek, továbbá az elektrofiziológiai és morfológiai tulajdonságaik alapján megkülönböztethető neuronális sejt típusok száma is nagyobb a patkány agykéregben található nál. Feltételezhetően az általunk tapasztalt különbség forrása is lehet a diverzebb poszt-szinaptikus sejt populáció és azok eltérő mGluR eloszlásai.

Ezeknek a receptoroknak a vizsgálata nemcsak a tanulás és a memória sejtszintű folyamatainak feltárásához járul hozzá, de mivel egyes neurodegeneratív betegségekben is szerepet játszanak, így azoknak a megértésében is segítségül szolgálhatnak.

Kószó Lénárd (Újvidéki Egyetem, Orvostudományi Kar)

A stressz és a levotiroxin-nátrium dózisának összefüggései a hashimoto-thyreoiditisben szenvedő, Újvidéken tanuló hallgatók körében

A Hashimoto-betegség egy szervspecifikus autoimmun megbetegedés, mely a pajzsmirigyet érinti. Etiológiája nem teljesen tisztázott. Általában a középkorosztály betegsége, de jelentkezhet fiatalabb korban is, különösen azoknál, akik krónikus stressznek vannak kitéve. A stressz a mindennapok szerves része, amely nagymértékben kihat az egészségünkre, illetve betegségeink lefolyására, végkimenetelére. Rizikófaktornak tekinthetjük a Hashimoto-thyreoiditisnél is.

A kutatás célja, hogy rámutassak a stressz és a levotiroxin-nátrium dózisének összefüggéseire a Hashimoto-thyreoiditisben szenvedő hallgatóknál. A kutatásból kiderül az is, hogy a hallgatók milyen rendszerességgel járnak ellenőrzésekre, illetve rendszeresen és helyesen szedik-e gyógyszerüket, és ez mekkora mértékben befolyásolja betegségük progresszióját.

A kutatás online kérdőív formájában valósult meg. Az online kérdőívet 40 Hashimoto-betegségben szenvedő hallgató töltötte ki.

Ez a betegség a kérdőívet kitöltők között átlagosan 17,9 éves korban jelentkezett, ami összefüggésbe hozható az egyetem előtti stresszel. A hallgatók átlagos stressz szintje 7,92. A kutatásból kiderült, hogy a Hashimoto-thyreoiditisszel küzdő hallgatók nem fordítanak kellő figyelmet betegségükre.

A kezelőorvosoknak fel kellene hívniuk a figyelmet arra, hogy a fiatalok valóban figyeljenek oda betegségükre, mert számos komplikáció adódhat belőle. Fontos lenne az endokrinológus és a pszichológus közös munkája, hogy olyan tanácsokkal lássák el a fiatal beteget, melyekkel csökkenteni tudják a mindennapi stresszt.

Kulcsszavak: pajzsmirigy, Hashimoto-thyreoiditis, stressz, levotiroxin-nátrium, hallgatók

Rózsa Róbert (Újvidéki Egyetem, Európa Szakkollégium)

A méz

A kutatás témája a méz meghatározása tetszőlegesen kiválasztott bolti és termelői mintákban. Az előadás kivonatossan tárgyalja a méz összetételét, elkészítési folyamatát, kémiai tulajdonságait, kvalitatív és kvantitatív meghatározás módszereit, a mézfogyasztás előnyeit, veszélyeit, gyógyhatásait, a mézhamisítást. A kutatás során a mintákat az infravörös és NMR spektroszkópia módszereivel vizsgáljuk és néhány otthoni módszert is bemutatunk. Bizonyítjuk, hogy a boltban vásárolt méz is van olyan minőségű, mint a termelőtől vásárolt.

Kulcsszavak: méz, infravörös és NMR spektroszkópia, mézhamisítás

Sisa Bianka (SZTE GYTK Kabay János Szakkollégium)

Klórhexidin tartalmú *in situ* gélesedő rendszerek tervezése parodontózis kezelésére

A parodontózis egy destruktív fogágybetegség, amit a parodontális tasakban lévő mikroorganizmusok által kialakult krónikus gyulladás okoz. A leghatékonyabb kezelés a sebészeti eljárás, amihez adjuvánsként javasolt a klórhexidines szájvizek használata. Kutatómunkám során azt a célt tűztem ki, hogy egy olyan klórhexidin tartalmú, *in situ* a parodontális tasakban gélesedő, jó mukoadhéziós tulajdonságú készítményt formuláljak, amely hosszan tartó, lokális antiszeptikus hatást fejt ki.

A hordozórendszer optimalizálásához 3^3 faktoriális kísérlettervet készítettem, amelyben a gél szerkezetre jellemző paramétereket (gél erősség, vízkötés) vizsgáltam. A mérések alapján megállapítottam a keresztkötésekhez ideális kalciumion-koncentrációt, majd újabb faktoriális kísérlettervben a klórhexidinnel a gélesedésre gyakorolt hatását is mértem. Az optimalizált rendszereknek jellemeztem a mukoadhézióját és a hatóanyag-leadását.

Összességében a legjobb konzisztenciájú és stabilitású gélszerkezet a 6 és a 4 %-os alginát esetén volt tapasztalható, amely főként neutrális, vagy savas pH-n valósul meg. A hatóanyag-leadás vizsgálata során megfigyelhető volt, hogy a gélvázból lassan, 24 óra elteltével is folyamatosan diffundál a hatóanyag, e tekintetben a 4%-os alginát rendszer az optimális, az e feletti erősségű gélszerkezet már jelentősen visszatartja a hatóanyagot. A gélszerkezet keresztükötése a mukoadhéziót nem rontja, sőt 6%-os alginát koncentráció mellett bizonyul a legkifejezettebbnek. Mindent összevetve, a 4%-os alginát tekinthető optimális összetételnek.

Tóth Petra (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A Cl + CH₃CN reakció mechanizmusának elméleti vizsgálata

A 21. századra eljutott oda a kémia, hogy a reakciók mechanizmusát már nemcsak kísérleti módszerekkel, hanem elméleti úton is lehet vizsgálni. Az általam vizsgált reakcióban a reaktáns a metil-cianid, amely két funkciós csoportot is tartalmaz, egy ciano- és egy metilcsoportot. A szakirodalomban erre a reakcióra olyan munkákat lehet találni, amelyek csak a hidrogén-absztrakciós útvonalakkal foglalkoztak, és alacsony elméleti szinteket használtak számításaikhoz. Célunk így a Cl + metil-cianid reakció mechanizmusának széleskörű és lehető legpontosabb feltérképezése volt. A hidrogén-absztrakciós főcsatorna mellett vizsgáltuk a cianid-, metil- és hidrogén szubsztitúciós reakcióutakat is, és megkerestük ezekre az esetekre a potenciális energiefelület stacionárius pontjait. A nagyobb pontosság elérése érdekében több energiakorrekciót is kiszámoltunk. A munka Szűcs Tímea és Dr. Czako Gábor segítségével történt.

Andrásik Attila (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Optikai üvegfelületek megmunkálása ultrarövid lézerimpulzusokkal, ablációs és reflexiós válasz vizsgálata

Amióta lehetővé vált a nagy impulzusenergiájú, ultragyors lézerimpulzusok létrehozása, elsősorban a fázismodulált erősítés kifejlesztésével, azóta bővítik az ilyen, különleges tulajdonságokkal bíró lézersugárzás alkalmazási lehetőségeit. Az ultrarövid impulzusokkal termikus hatásoktól mentesen, precízen és szennyeződések nélkül módosíthatjuk a céltárgy felületét. Az így létrehozott struktúrák felhasználhatóak a mikroelektronikában, anyagtudományban, élettudományokban. Ahhoz, hogy hatékonyan ki tudjuk használni az ultrarövid, nagyenergiás impulzusok előnyeit, fontos az impulzusok által létrehozott struktúrák morfológiai vizsgálata.

Kutatásomban 30 fs-os impulzusokkal sugároztam üvegek felületeit. Munkám egyik legfontosabb célkitűzése annak megvizsgálása volt, hogy milyen mértékben roncsolja a céltárgyat olyan lézeres sugárzás, melynek paramétereit úgy választjuk meg, hogy képes legyen erősen reflektáló plazmákat létrehozni. Utóbbi az impulzus energiájának optimalizálásával érhető el, melyhez két, nagyon gyorsan lejátszódó folyamat vizsgálatára van szükség: az anyageltávozás vizsgálatára és a reflexiónövekedés monitorozására. A munkám során megmértem a sugárzás során keltett reflexiónövekedést a megmunkálatlan üvegfelületekhez képest. Ezen kívül vizsgálatokat és analízist hajtottam végre a céltárgyba mart gödrök geometriai jellemzőiről az impulzusok energiáját változtatva.

Bánhidi Dominik (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Klasszikus nóvarobbanások fotometriai és spektroszkópai vizsgálata

A TDK és OTDK kutatómunkám célja néhány, a közelmúltban robbant klasszikus nóva vizsgálata volt, elsősorban nagy adatbázisokban publikusan elérhető mérési adatokra támaszkodva. Az adatok legnagyobb része az American Association of Variable Star Observers, (AAVSO) nevű egyesület, kisebb részben az Astronomical Ring for Access to Spectroscopy (ARAS) adatbázisából származik. A klasszikus nóvák olyan szoros, kettős csillagrendszerek, amelyekben az egyik komponens egy fehér törpe, a társkomponens pedig egy fősorozati vagy óriási csillag. A rendszerben anyagáramlás zajlik erről a csillagról a fehér törpe felé, amely különböző kataklizmikus folyamatok kialakulásához vezet, melyek általában nagy energiáfelszabadulással járnak együtt. Munkám során négy galaktikus nóva vizsgálatát végeztem el. A kitűzött célok között az egyes nóvák fénygörbéinek vizsgálata alapján a fehér törpe tömegének, a lerobbant anyaghéj kémiai összetételének, az optikailag vastag szél fázis, és a hidrogénfúzió időtartamának, a maximális abszolút fényesség, abból pedig a távolság meghatározása szerepelt. Ezt a négyből három esetben maradéktalanul végre tudtam hajtani, egy rendszer esetében pedig (a fénygörbék nem kellően jó mintavételezettsége miatt) csak a távolságmeghatározás volt lehetséges.

Balogh András (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Agyi perfúziós SPECT képek kvantitatív elemzése

A képi alapú döntéstámogató rendszerek napjainkban az orvosi informatika egyik leginkább kutatott területe. Funkcionális orvosi képalkotással bizonyos szervek működéséről (pl. anyagcseréjéről) szerezhetünk vizuális információt. A funkcionális elváltozások korai detektálásával több betegség hamarabb észlelhető, mintha csupán az anatómiai információkra támaszkodnánk. A vizsgálatok során készült képeket a szakorvosok hagyományosan vizuális elemzéssel értékelik ki, ebben nyújthatnak segítséget a képelemző szoftverek.

Funkcionális agyi képek elemzésére több statisztikai, illetve gépi tanulási módszer is olvasható a szakirodalomban. Ezek közös előfeldolgozó lépései a képek térbeli standardizálása, a képi intenzitások normalizálása és a kérdéses régiók szegmentálása. Az elemzés lehet régió- vagy voxel-szintű, egy- vagy többképes, illetve használhat korábban kialakított normáladatbázist is.

Az előadás célja egy teljesen automatizált elemzőlánc (pipeline) bemutatása agyi funkcionális SPECT (single photon emission computed tomography) vizsgálatok elemzésére, mely során egy páciensről normál és terheléses állapotban is készül felvétel. A folyamat a képek standardizálása során felhasznál korábban publikált MRI atlaszokat. Az emberi tényező kizárása érdekében az elemzést előkészítő regisztrációs folyamatnak is automatikusnak kell lennie, ami multimodális regisztráció esetén nem triviális feladat. Ez több szakirodalmi módszer kombinálásával elérhető, így a folyamat gyengébb minőségű képekre is legalább olyan jó eredményt ad, mint a szakirodalmi módszerek. Bemutatásra kerül egy új, különbségkép-alapú statisztikai módszer a két vizsgálat közti szignifikáns elváltozások detektálására. A voxel-szintű elemzést egy régióalapú elemzés követi az Automated Anatomical Labeling (AAL) atlasz egy módosított változatának használatával.

A klinikai validáció megállapította, hogy az új elemző módszer detektálta az összes olyan elváltozást a rendelkezésre álló vizsgálatokon, melyek kórosak vagy bizonytalanok. A nem kóros objektumok száma gépi tanulási módszerekkel csökkenthető.

Kiss Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Vezeték nélküli adatgyűjtő fejlesztése in vivo kísérletekhez

Az orvosi kutatások alapjait rendszeresen állatkísérletek fektetik le. Ilyen kísérlet lehet például a szívritmusfigyelés, agyi jelek mérése, illetve egyéb élettani állapotok rögzítése. A tapasztalat azt mutatja, hogy sokszor egy fokozott szimpatikus állapot és/vagy stressz van jelen az állatokban, ami nehezíti az adatok regisztrálását, rosszabb esetben el is lehetetleníti azt. Gondoljunk arra az esetre, amikor egy macska súlyát szeretnénk megmérni – hiába tesszük rá a mérlegre, az egy pillanat alatt leugrik róla. A vezetéket vagy emberi jelenlétet igénylő elrendezések továbbá a macska szabadságát, alvását és ezzel az egész életritmusát befolyásolhatják. Egy lehetséges megoldás olyan adatgyűjtő rendszert építeni, ami vezeték nélkül kapcsolódik a vizsgált állathoz, így lehetőség nyílik az állat természetes ritmusában a kísérlet által okozott stressz minimalizálásával rögzíteni az adatokat. Az előadásom során egy ilyen rendszer egyik sarkallatos pontját szeretném bemutatni, ami nem más mint az energiaellátás.

Csikós Nándor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A lépték számít: A mezei pacsirta egyedszámának felszínborítás és tájmintázat alapú modellezése

Az agrártájakat kedvelő madarak élőhelyét és előfordulását erősen meghatározza a mezőgazdasági tájak szerkezete. A felszínborítás összetételében és szerkezetében bekövetkezett változás az egyik fő oka a mezei pacsirta (*Alauda arvensis*) egyedszámcsökkenésének. Vizsgálatomhoz két különböző léptékű felszínborítás-adatbázist használtam: a Magyar Ökoszisztéma Alaptérképet és a Corine Land Cover adatbázist. Negatív binomiális generalizált lineáris modellel vizsgáltam a felszínborítás és a tájszerkezet (összetétel és konfiguráció) hatását a pacsirta egyedszámára. Kiszámítottam a pacsirta által preferált és nem preferált felszínborítás-kategóriákat és a tájmintázat-mutatóikat (pl. átlagos foltméretet és fraktáldimenzió). A tájmintázat-mutatók és a pacsirta adatok közötti összefüggések statisztikai elemzése alapján becsültem a pacsirta egyedszámát. A különböző léptékű adatbázisok és különböző méretű tájablakok alapján becsült értékeket validáltam. A modellek legjobb eredménye szerint 41,22%-os valószínűséggel tudtam megbecsülni a pacsirta egyedszámát 300 m sugarú körön belül. A pacsirta egyedszámának regionális léptékű adatbázison alapuló becslése lényegesen alacsonyabb pontosságot eredményezett (33,76%, 1200 m sugarú kör). Eredményeim szerint a tájablakok mérete és az adatbázisok léptéke jelentős hatással van a mezei pacsirta egyedszámbecslésének eredményére. Eredményeim új információt nyújthatnak a mezőgazdasági tájak tervezéséhez, rehabilitációjához és élőhelytervezéséhez.

Gudmann András (Szegedi Tudományegyetem)

Lakásépítési boom hatásának vizsgálata Szeged város térszerkezetére, távérzékelési módszerekkel

Az urbanizáció és az ezzel együtt járó lakóhelyszükséglet folyamatosan növekszik, azonban a 2008-as gazdasági válság hatására az építkezések, így a lakásépítkezések száma csökkenésnek indult, míg a kereslet fennmaradt. A magyar kormányzat humán és építőipari politikája ezt a szükségletet célozta meg kielégíteni és minél több ember számára új építésű lakóhelyet biztosítani. A Magyarországon bevezetett kormányzati intézkedések hatására a 2020-as évek közepén építkezési, lakásépítési láz indult el, amely napjainkra már nyomott hagyott

Magyarország nagyvárosaiban, azaz beépítettségük nőtt. Kutatásomban a jelenleg ingyenesen elérhető, közepes multispektrális műholdképek segítségével próbálom bemutatni és számszerűsíteni ezen hatásokat Szeged város mintáján keresztül. A lakásépítés hatásának számszerűsítése céljából a város beépültségének fokát pixel szinten, műholdkép-idősor létrehozásával vizsgáltam. Az idősoros térképek összehasonlításával a beépültség változásának pontos helyét és fokát tudtam meghatározni, illetve megállapítani azok lehetséges okát (családi házak, lakópark építés, ipari beruházás stb.). A pixel szintű beépítettségi adatokból városrész és teljes városra vonatkozó statisztikákat készítettem el. Az eredmények alapján Szeged összes városrészének nőtt a beépítettsége, különösen igaz ez az Öthalom lakóparkra, valamint Tompasziget és Gyálarét városrészekre. Ezek a változások nagy része explicit módon történt, melynek hatására a növényzet aránya csökkent az említett városrészekben belül.

Kolcsár Ronald András (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Városi lakosság zöldfelület ellátottságának értékelése geoinformatikai módszerekkel

Napjaink városait a klímaváltozás okozta időjárási szélsőségek különös mértékben sújtják. Kondicionáló hatásaiknak köszönhetően a zöldfelületek városaink nélkülözhetetlen elemeivé váltak, melyből kifolyólag a zöldfelület-ellátottság értékelése a várostervezés fontos feladatává nőtte ki magát. Sokféleségük miatt (közparkok, erdők, magánkertek, stb.) a zöldfelületek ellátottságának elemzése sokoldalú megközelítést igényel.

Jelen kutatásban nagy felbontású térinformatikai és demográfiai adatokat felhasználva teszünk kísérletet a zöldfelület-ellátottság komplex értékelésére, figyelembe véve annak három fő komponensét: az elérhetőséget, a hozzáférhetőséget és a vonzerőt. Kutatásunk részét képezi a zöldfelület-ellátottság szempontjából fejlesztésre szoruló területek lehatárolása; valamint a gyenge, közepes és erős zónák koreloszlásvizsgálata. Eredményeink rávilágítottak a zöldfelület-ellátottság aránytalan megoszlására az egyes korcsoportok között (pl. az idősebb generáció felülreprezentáltságára magas ellátottsági zónákban).

Reményeink szerint módszertanunk a jövőben sikeresen adaptálható lesz más városok zöldfelület-ellátottságának térképezéséhez is.

Szalai Ádám (Szegedi Tudományegyetem)

Városfejlesztési irányok változó hangsúlyai: magyarországi nagyvárosok válaszai a COVID-19 válságra, különös tekintettel az okosváros-fejlesztésekre

A COVID-19 járvány sokszerű krízishelyzetet teremtett a városok számára. A járvány nemcsak az egészségügyi ellátórendszert érintette súlyosan, hanem például közlekedési, lakhatási válságot is okozott, ezzel jelentősen befolyásolva a politikai döntéshozók napi feladatait. A rendkívül helyzet megváltoztatta a helyi önkormányzatok mozgásterét, előtérbe került a nemzeti (országos) szintű döntéshozás.

A városkutatás, városföldrajz fontos vizsgálati területe a járvány által generált folyamatok települési szintű vizsgálata. A megváltozott körülmények közepette a digitalizációs törekvések további erősítése, okos megoldások alkalmazása indokoltnak tűnik, azonban a beavatkozási területek és rendelkezésre álló erőforrások mind-mind helyspecifikusak.

Előadásomban kitérek a COVID-válság okozta városspecifikus kihívásokra és az eddigi beavatkozásokra, rávilágítva a legfontosabb beavatkozási pontokra, szakpolitikai nehézségekre. Prezentációmát diszkusszív jelleggel a további kutatási irányok és kérdések felvetésével zárom.

Fórián Szilveszter (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Az ártéri üledék mikroműanyag szennyezettsége az Ányási-kanyar mentén

A világ műanyag felhasználása egyre növekszik, mellyel párhuzamosan egyre több műanyag kikerül a környezetbe, így a műanyagszennyezés napjainkra az egyik leglátványosabb globális környezeti problémává vált. A folyókban szállítódó mikroműanyagoknak (≤ 5 mm) többféle formája ismert. A mikroműanyag foszlányok és töredékek nagyobb műanyag tárgyak összetöredésével vagy kopásával keletkeznek. A szálak rendszerint a ruhák mosásával jutnak a szennyvízbe és onnan a folyóvizekbe.

Kutatásunk célja, hogy egy természetesen fejlődő kanyarulat különböző ártéri formáin vizsgáljuk meg az üledék mikroműanyaggal való szennyezettségét, illetve arra a kérdésre is választ szeretnénk kapni, hogy hogyan változik a mikroműanyag mennyisége a mélység függvényében az ártér különböző pontjain.

Az aktív övzátanyon gyűjtött minták medián mikroműanyag tartalma 200 db/kg, de a forma csúcsán, ahol a legintenzívebb a természetes akkumuláció, ott mértük mi is a legtöbb mikroműanyag-szemcsét (398 db/kg). Az ártér/hullámtér részének tekinthető formák közül az övzátónysor (910 db/kg) és a közöttük lévő sarlólaposok szennyezettsége magasabb (medián: 879 db/kg), hasonlóan a kubikgödörből származó mintákéhoz (849 db/kg). A folyóhátról gyűjtött minták szennyezettsége a legalacsonyabb (medián: 220 db/kg) a négy ártéri forma közül.

A vertikális minták esetében a felső 10 cm-es rétegben minden minta esetében mértünk mikroműanyag szennyezettséget, sőt a folyómederhez legközelebbi mintavételi szelvénynél 50 cm-es mélységek. Ezen üledékrétegek mikroműanyag szennyezettsége tág határok között mozog: 80–4800 db/kg.

A mikroműanyag típusa alapján a Tiszán a fő mikroműanyag forrás a folyókba juttatott kezelt vagy kezeletlen szennyvíz. Erre utal a mintákban a mikroszálak és gömbök magas aránya.

Kovalcsik Tamás (Szegedi Tudományegyetem)

A szavazótáborok átrendeződése Budapesten a rendszerváltozástól napjainkig

A fejlett demokráciákat az 1970-es évek előtt rendkívül stabil törésvonalak jellemezték a társadalmakon belül, amelyek nagyrészt leképezték az egyes pártok szavazótáborait is. A posztfordi társadalmi-gazdasági fordulattól kezdve azonban a választói magatartás instabillá vált, így felmerült az igény a meglévő törésvonalak feloldódásának, illetve átrendeződésének vizsgálatára, ugyanis az addig feltárt elkötelezések (*alignment*) megváltoztak, egyrészt maga a társadalmi szerkezet átalakulása, másrészt a pártok ideológiai értelemben vett mozgásai által. A szavazótáborok lokális átrendeződését képes a választási földrajz a mikro-léptékű vizsgálataival térképezni. Magyarországon ez a folyamat a rendszerváltozás óta mehetett végbe, így egy megkésettség jellemzi hazánkat és az egész posztszocialista régiót, amely a folyamatokra is hatással van. Ez alapján a kutatás célja, hogy az egyes pártok szavazótáborainak rendszerváltozás óta történő átrendeződését térképezze fel, és a mögötte lévő társadalmi-gazdasági, illetve földrajzi tényezőket határozza meg a fővárosban, Budapesten. Ehhez a hazai szavazóköri szintű választási eredményeket és a népszámlálási számlálókörzeti társadalmi-gazdasági adatokat használtam fel a minél alacsonyabb léptékű elemzés megvalósításához. Céлом meghatározni azokat a helyi szintű, illetve makro-strukturális tényezőket – elköteleződéseket –, amelyek a választókat egyik vagy másik

politikai táborhoz kötik, valamint azokat a folyamatokat, amelyek ezek megváltoztatására képesek.

Tálas Zsuzsanna (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A mentalizáció, az észlelt szülői bánásmód és a kötődés kapcsolata serdülőkorban

A mentalizáció az a mentális folyamat, amely során az egyén implicit és explicit módon jelentést tulajdonít saját és mások tetteinek intencionális mentális állapotok alapján. Kutatásomban serdülők körében vizsgáltam a mentalizáció, az észlelt szülői bánásmód és a kötődés kapcsolatát. A vizsgálati mintát 111, 15 és 18 éves kor közötti serdülő (39 fiú, 72 lány) alkotta. Az adatfelvétel online zajlott. A serdülők alap demográfiai adataik megadása (kor, nem, osztályfok, egy háztartásban élő személyek, testvérek száma) után a Reflektív Funkció kérdőív (RFQ-H), a Szülői bánásmód kérdőív (H-PBI), és a Kötődési stílus kérdőív (ASQ-H) kérdéseire adtak választ 6-és 4-fokú Likert-típusú skálákon. A statisztikai elemzésekhez leíró statisztika mellett T-próbát, Mann-Whitney U-próbát, Wilcoxon-féle előjeles rangpróbát és korrelációt alkalmaztam. Első hipotézisem, miszerint a szerető-törődőnek érzékelt szülői bánásmód pozitív kapcsolatban áll a kapcsolatokban megélt biztonsággal és a kapcsolatok fontosságával, ezen a mintán az édesanya szerető-törődő bánásmódjára, részben igazolódott. Második hipotézisem, hogy a szerető-törődőnek érzékelt szülői bánásmód negatív kapcsolatban áll az önérvényesítő vagy ambivalens kötődési mintával, csak tendenciaszerűen igazolódott, nem szignifikáns eredményekkel. Harmadik hipotézisem, hogy a szerető-törődőnek érzékelt szülői bánásmód pozitív kapcsolatban áll a biztos mentalizációval, szintén az édesanya oldaláról, részben igazolódott. Negyedik hipotézisem alapján a szerető-törődőnek érzékelt szülői bánásmód negatív kapcsolatban áll a bizonytalan mentalizációval, szintén az édesanya oldaláról találtam szignifikáns kapcsolatot. Ötödik hipotézisem, hogy elvált szülők esetén a serdülők azt a szülőt, akivel a válást követően maradtak, korlátozóbbnak érzélik; tendenciaszerűen kimutatható a különbség, de szignifikánsan nem igazolódott. Hatodik hipotézisem szerint elvált szülők esetén nagyobb ambivalencia, távolítás, önleértékelés lesz jellemzőbb a serdülőnél, ez a hipotézis nem igazolódott. Hetedik hipotézisem szerint a lányok szignifikánsan jobb mentalizációra utaló eredményt fognak elérni a Reflektív funkció kérdőíven; ez részben igazolódott, a fiúkra tendenciaszerűen jellemzőbb a bizonytalan mentalizáció, míg a lányok érzelmi elárasztottságban szignifikánsan magasabb pontszámot értek el. Nyolcadik hipotézisem szerint a testvérek száma pozitív kapcsolatban áll a biztos mentalizációval, tehát minél több testvérrel rendelkezik valaki, annál kevésbé lesz rá jellemző a bizonytalan mentalizáció, ez a hipotézis azonban nem igazolódott.

Kulcsszavak: mentalizáció, serdülőkor, reflektív funkció, szülői bánásmód, kötődés

Cseh Rebecca (PTE Szentágothai János Szakkollégium)

A nem-szuicidális önsértés aktuális kérdései -elméleti összefoglaló

A nem-szuicidális önsértés (non-suicidal self-injury, NSSI) a saját test szándékos megsértését jelenti az öngyilkosság szándéka nélkül. A leggyakoribb formái közé tartozik a bőrfelület megsértése vagy megvágása, az égetés, a saját test ütése és a sebek gyógyulásának megakadályozása. A legveszélyeztetettebb csoportnak a serdülők számítanak, de az önsértés

gyakran jelentkezik más mentális problémával társulva a felnőttek körében is. Bár az egyre növekvő prevalenciája és súlyossága miatt az utóbbi időben az NSSI egyre inkább fókuszba kerül mind a klinikusok, mind a kutatók körében, mégis nagyon keveset tudunk a pontos működési mechanizmusáról, funkciójáról és rizikófaktorairól. Előadásom célja elméleti áttekintést nyújtani a nem-szuicidális önsértéssel kapcsolatos jelenlegi tudásunkról, kiegészítve a lehetséges további kutatási irányokkal.

Kiss Botond László (Pécsi Tudományegyetem)

Rizikó és protektív faktorok a vér-sérülés-injekció fóbia kialakulásában

A vér-sérülés-injekció (VSI) fóbia során irracionális félelem alakul ki vér, sérülés, orvosi eszközök vagy helyzetek látványára vagy gondolatára is. A fóbia fontos velejárója az egészségügyi szűrővizsgálatok elkerülése, ezért a rizikó és védő faktorok feltérképezése fontos a korai intervenció szempontjából. Kutatásunkban azt vizsgáltuk, hogy mely faktorok nyújthatnak védelmet a VSI fóbia kialakulásával szemben, és hogy a VSI fóbiával kapcsolatos tartalmak értékelését ezen tényezők miként befolyásolják. Az adatgyűjtést Online formában végeztük. A kérdőívcsomagban mértük az VSI félelmek mértékét, az undorérzékenységet, az egészségügyi beavatkozásokkal kapcsolatos előzetes releváns tapasztalatokat. A résztvevőknek továbbá BII-releváns képeket kellett aszerint értékelniük, hogy milyen érzést váltott ki belőlük valencia (kellemes-kellemetlen), arousal (gyenge-erőteljes) undor és fenyegetés (alacsony-magas) dimenziók mentén. A vizsgálatot 168 fővel (34 férfi, 133 nő) végeztük, a résztvevők 18-59 év közöttiek voltak. A mért változók közötti hierarchia feltárására útvonalelemzést alkalmaztunk. Az eredmények alapján a magas undorszenzitivitás és az orvosi beavatkozásoktól való félelem veszélyeztető faktor lehet a szűrővizsgálatok elkerülésekor. Ugyanakkor a kor és az előzetes tapasztalat védőfaktor lehet a VSI fóbia kialakulásával szemben. Úgy véljük, hogy ez a tanulmány fontos implikációkat vet fel mind a VSI fóbia részletesebb megértése, mind a terápiás beavatkozások szempontjából.

Kulcsszavak: vér-sérülés-injekció, fóbia, orvosi félelem, specifikus fóbia, képértékelés

Fónagy-Sütő Zoltán (Pécsi Tudományegyetem)

Szülői bánásmódtól a kortárs bántalmazásig: a szégyenhajlam és szégyenkezelés mediáló hatása a kortárs bántalmazást befolyásoló tényezőkre

Számos kutatás vizsgálta napjainkig a szülői bánásmód és a szégyenre való hajlam közötti kapcsolatot, azonban továbbra is élénken kutatott terület ez a fejlődéslélektanban. Így a jelen kutatás célja különböző szülői stílusok a szégyenhajlam kialakulására való hatásának feltérképezése.

A kutatásunkban 133 középiskolás diák (52 fiú, átlag életkor= 16.7; SD= 0.98) vett részt. A kutatás során kérdőívvel mértük a szégyenhajlamot (Szelf-tudatos Érzelmek Kérdőív, Tangney et al., 1991) és az észlelt szülői bánásmódot (Neveltetésem Emlékei, Arrindell et al., 1999).

Az eredmények alapján mind az anyai, mind az apai túlvédő szülői bánásmód szignifikáns pozitív kapcsolatot mutat a szégyenre való hajlam mértékével. Az elutasító szülői bánásmód esetében magasabb apai és anyai elutasítás magasabb szégyenhajlammal járt együtt. A meleg szülői bánásmód esetén, az anyai melegség és a szégyenhajlam között nem volt szignifikáns összefüggés, míg az észlelt apai melegség szignifikáns negatív korrelációt mutatott a szégyenhajlammal.

Az eredményeink alapján szoros kapcsolat van a szülői bánásmód, a szülők által létrehozott érzelmi atmoszféra és a szégyenhajlam között, ami számos viselkedéses és mentális probléma kialakulásával állhat összefüggésben. Ilyen viselkedéses probléma lehet például a kortárs bántalmazás. Így további kutatásaink célja a szégyenérzet, a szégyen feldolgozásának képessége és a kortárs bántalmazásba való bevonódás közötti kapcsolat vizsgálata, amelyhez a szégyen feldolgozását mérő eszközt (Management of Shame, Shame Acknowledgment and Shame Displacement) is célunk magyar nyelvre adaptálni.

Gáspár Baksa Gergely (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Globális Mentális Egészségünk: Egy kiváló lehetőség a másokon való segítségre

Napjainkban egyre többet hallani a mentális egészség fontosságáról. A témában különböző filmek, sorozatok jelennek meg, a könyvesboltokban pedig önsegítő könyvek valódi garmadájával találkozhatunk. Bár ez a tendencia ígéretesnek tűnhet, az igazság az, hogy ami a mentális betegségek gyógyítását illeti, az emberiség korántsem áll túl fényesen.

Csak egy példát említve, a fejlett országokban mindössze 10.5 pszichiáter jut 100 000 lakosra (Shah & Beinecke, 2009). Figyelembe véve, hogy élete során az emberek 25%-a fog szenvedni valamilyen mentális betegségben (WHO, 2001), a rendelkezésre álló szakértők száma korántsem elég. A fejlődő országokban azonban ennél is nagyobb a szükség, ahol 100 000 lakosonként mindössze 0.05 pszichiáter áll rendelkezésre (Shah & Beinecke, 2009).

Képzeljük el, hogy egy adományozó vagyunk, aki szeretne minél több olyan embernek segíteni, akik mentális betegségekkel küzdenek. Ha felmegyünk az internetre, akkor láthatjuk, hogy rengeteg szervezet örömmel venné a támogatásunkat. De kinek segítsünk? Szenvedélybetegségekkel küzdő fiataloknak? PTSD-ben szenvedő veteránoknak? Depressziós anyukáknak?

Figyelembe véve, hogy véges erőforrásokkal rendelkezünk, úgy gondolom kritikus fontosságú az, hogy a pénzünkkel a leghatékonyabb intervenciókat támogassuk. Itt jön be a képbe az az munka, amit a SoGive nevű brit közhasznú szervezettel végzünk. Különböző költséghatékonysági elemzések után azt látjuk, hogy egyes intervenciók befektetett dolláronként akár 10,000-szer nagyobb hatást érhetnek el, mit mások (Ord, 2013).

Csigó Ábel (ELTE Eötvös József Collegium)

A találkozás materializmusa. Louis Althusser kései filozófiájához

Louis Althusser a 20. századi francia filozófia egyik legjelentősebb képviselője volt. Munkásságának gerincét a marxizmus strukturalista hatásokat mutató megújítása határozta meg: nevéhez fűződnek az *episztemológiai törés*, a *szimptomatikus olvasat*, illetve az *ideológiai államapparátus* fogalmai.

Előadásom fókuszában nem a szerző központi – igen terjedelmes szakirodalommal és kiterjedt hatástörténettel bíró – munkái állnak, hanem az 1980-as években írott, utolsó szövegeiből kirajzolódó filozófiai kísérlet a materializmus újragondolására, amely a legmarkánsabban és a legnagyobb terjedelemben az 1982-es *Le courant souterrain du matérialisme de la rencontre* (*A találkozás materializmusának rejtett áramlata*) című szövegéből rajzolódik ki.

Ezen új materializmuskonceptió a *találkozás*, a *deviáció* és a *megszilárdulás (prise)* fogalmai köré épül fel, többek között Démokritosz, Lucretius, Spinoza, Machiavelli és Rousseau gondolataira építkezve. Előadásomban azt vizsgálom meg, hogy Althusser hogyan fogja fel a

filozófiát új materializmuskoncepciójának tükrében, hogy mik szövegének legfontosabb tétjei, végül pedig, hogy ezek mennyiben változtak korábbi gondolkodásához képest. Amellett fogok érvelni, hogy a szövegből kirajzolódó kései filozófia – noha első látásra így tűnhet – nem jelent radikális törést Althusser kérdésfelvetései szempontjából, továbbá, hogy fogalmi kontinuitások is megfigyelhetők korábbi munkásságával.

Daradics Boglárka (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

A fiatal Lukács György regényelméletének társadalomfilozófia-konceptiója

A politikafilozófiai írásoktól eltekintve a fiatal Lukács György életműve két fontosabb irodalomelméleti és irodalomtörténeti probléma köré csoportosítható; ezeket a kérdéseket járja körül és igyekszik megválaszolni dráma-, illetve regényelméletében. Ilyen kérdés többek között az, hogy mely korban születhet „jó dráma”, valamint egy másik kérdés – mely az előbb felvetett kérdéssel jórészt összefügg –, hogy miért épp a *regény* a modernitás kedvelt – s Lukács szerint adekvát – műfaja.

Előadásomban Lukács György regényelméletére összpontosítok; célom a fiatal Lukács regényelméletéből kibontakozó társadalomfilozófia-konceptió átfogó bemutatása. Tézisem szerint a regényelméletből kibontakozó társadalomfilozófia-képet alapjaiban határozzák meg az eposz és a regény lukácsi fogalmai. Az előadás két részből áll; az első részben a két előbb említett fogalom komplex elemzését végzem el, a második részben pedig azt vizsgálom meg, hogy mi mondható el arról a nagyobb képről, amelybe a két fogalom ágyazódik, illetve hogy ez a kép milyen társadalomfilozófiai elköteleződéseket tükröz.

Ónya Balázs (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

Kompatibilis-e a korrespondencia-reláció a társadalmi tényekkel?

Az igazsággal kapcsolatos pluralisták úgy vélik, hogy az igazságról nem lehet számot adni a klasszikus szubsztantív elméletek egyike melletti elköteleződéssel, meglehet, hogy mindegyikre vagy legalábbis többre is szükség van, ha kielégítő módon számot akarunk adni az igazságfogalmunk valamennyi diskurzusban való alkalmazásáról.

Arra a kérdésre keresek választ, hogy lehetséges-e egy olyan dualista igazságelmélet kidolgozása, amely monista a definíció, avagy az igazság fogalmának szintjén, ezáltal biztosítja, hogy ugyanazt az igazságfogalmat alkalmazhassuk a különböző diskurzusokban, ugyanakkor képes megőrizni azt az intuíciónkat, hogy a különböző diskurzusokban tett kijelentések más módon igazak. A pozitív válasz érdekében felhasználok a természeti és társadalmi fajták megkülönböztetését, majd amellet érvelek, hogy a természeti fajtákról és társadalmi fajtákról szóló kijelentéseket egyaránt igaznak tarthatjuk a korrespondenciaelmélet definíciója alapján, anélkül, hogy elköteleződnenk a monista elméletek mellett.

Előadásom célja, hogy választ kínáljak két lehetséges ellenvetésre: egy klasszifikációs problémára, amely azt a kérdést veti fel, hogy természeti fajták konstituálhatnak-e társadalmi tényeket, illetve arra, hogy a társadalmi tények speciális jellegzetessége, nevezetesen az, hogy mi hozzuk létre őket, mennyiben kompatibilis a korrespondencia-reláció azon tulajdonságával, hogy az mindig asszimmetrikus és irreflexív.

Horváth Mihály (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

A mindennapi élet megforgatása – Az Internationale Situationniste politikai programja

Az Internationale Situationniste (I.S.) egy stratégiákból álló 20. századi politiko-esztétikai avantgárd csoportosulás. Programjuk a mindennapi élet dekolonizációja és a forradalmi mozgalom létrehozása volt, a társadalomkritika elméleti és gyakorlati realizációján keresztül. Támadásaik célkeresztjében az önmagáért fejlődő gazdaság által kitermelt *elidegenedett valóság* állt. Korábbi előadásaimban a szeparált és üres kultúra elpusztításán keresztül megvalósított *esztétikai materializmust* mutattam be, a szituacionista arzenál egy fegyverét, mint a társadalmi elidegenítést opponáló kritikai gyakorlatot, kiteljesedő politikai erőt. Jelen munkámban viszont az I.S. intervencionista taktikáinak és akció-eseményeinek metodológiáját, a *konstruált szituációt*, és annak aktorát; a radikális *szubjektumot* fogom értelmezni. A konstruált szituáció a minket kondicionáló környezet tudatos és célirányos átrendezésének gyakorlata, amely szélsőséges taktikáinak kollektív és programszerű használatán keresztül a mindennapi élet totális megforgatását ígérte.

Kulcsszavak: szituacionizmus, kommunizmus, radikális esztétika, politikai avantgárd

Pataki Valentina (Újvidéki Egyetem, Közgazdasági Kar)

Online marketing, valamint az X és Y generáció online vásárlási szokásai

Az online világban való jelenlét jellege nagyon eltér attól függően, hogy az adott személy melyik korosztályhoz tartozik. Az X generáció képviselői, azaz az 1960 és 1979 között születettek máshogy viszonyulnak az internethez, az azon keresztül történő vásárláshoz és akár a közösségi média felületeihez is, mint az Y generáció képviselői (az 1980 és 1999 között születettek). Utóbbiakhoz várhatóan közelebb áll az online világ, könnyebben és egyszerűbben tudnak azonosulni mindennel, ami a világhálón található. A kutatás célja meghatározni, hogy a vélt különbségek mennyire érzékelhetőek az X és az Y generáció vásárlási szokásainak tekintetében. A kutatás során három hipotézist fogalmaztam meg: (1) Az Y generáció gyakrabban él az online vásárlás lehetőségeivel; (2) Az Y generáció több pénzt költ az online vásárlások során; (3) Az online marketing az X generációt jobban befolyásolja. A feltevések igazolására, esetleg cáfolására kérdőíves kutatást alkalmaztam. A kutatásban, amelyet 2021 februárjában végeztem, 90 vajdasági lakos vett részt, ebből 45-en az X, 45-en pedig az Y generáció képviselői. A válaszokból kiderült, hogy a megkérdezettek 94%-a rendelt már terméket az internetről, de az is, hogy legtöbbször kisebb összegekért végzik az online vásárlásaikat, ami annak az eredménye, hogy a vásárlók nehezen tudnak bizalmat szavazni a webáruházaknak. Megvizsgáltam azt is, hogy a marketingeszközök melyike tudja a leghatékonyabban vásárlásra serkenteni a fogyasztókat. Bebizonyosodott, hogy a rádió ma már nem tud olyan hatást gyakorolni az emberekre, mint az online platformokon megtalálható reklámok. Dolgozatom írása közben számos különbséget véltem felfedezni a generációk vásárlási szokásai között, de akadtak olyan hasonlóságok, amelyek nagy kihívást okoztak a hipotézisek egyértelmű megválaszolásában.

Kulcsszavak: X és Y generáció, online vásárlás, szokások, különbségek

Rodic Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Árfolyampolitikai összehasonlítás Magyarország és Lengyelország példáján keresztül a 2008-as válságot követően

A devizaárfolyamokat számos direkt és indirekt tényező befolyásolhatja, mely összefüggések vizsgálata napjainkban is fontos kutatási terület. Különösen indokolt ez a relatíve kisebb, nyitott országok esetén, ugyanis a külfölddel való szoros kapcsolatok nyomán gazdaságuk fokozottan árfolyamérzékeny, és egyes külső, illetve belső sokkok jóval kedvezőtlenebbül

érintheik őket, mint a vezető államokat. A legutóbbi világméretű megrázkódtatást és a monetáris politika oldalát tekintve 2008-at követően jelentős átalakulások történtek a központi banki működésében, melyek széleskörű hatásait érdemes figyelembe venni. Bár sok tanulmány született ezen intézkedések tapasztalatairól, de vannak még kevésbé kutatott régiók, mint például a Visegrádi-országok szűkebb mintája. Esetükben is erős függőség tapasztalható az ekkortól bevezetett nemkonvencionális eszközök felé, melyek további alkalmazását a jelenleg kibontakozó gazdasági visszaesés is indokolja. Ugyanakkor fontos elemezni ennek árfolyamokon lecsapódó hatásait, amit alátámaszt a devizapiaci volatilitás általános emelkedése, illetve a régiós valuták együttmozgása és gyengülési hullámaik. Kutatásom célja, hogy részleteiben vizsgáljam ezen belül Magyarország és Lengyelország monetáris gyakorlatának árfolyamokat érintő hatásait. Vizsgálatom során arra keresem a választ, hogy mely tényezők gyakorolták a legerősebb hatást a magyar forint és a lengyel zloty árfolyamának alakulására. Elemzéseim során az általános monetáris politikai elméletekből indulok ki, majd ezek segítségével értelmezem a kapott eredményeim.

Kovács Balázs (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Munkánk része: A szervezeti tudás

Manapság a tudás egy olyan eszmei érték, amely nemcsak a mindennapokban, hanem a munka világában is jól kamatoztatható.

Előadásomban a tudást, mint a szervezeti fejlődés alapkövét fogom bemutatni. Először szeretném ismertetni a tudás fogalmát, illetve hogy miért is kell, hogy nagyobb figyelmet kapjon, ezután megmutatom, miért olyan fontos a tudásmenedzsment jelenléte egy vállalat életében. Ezek mellett kitérek arra, hogy a munkahelyen miért lényeges, ha egy speciális ismeret birtokában vagyunk. Továbbá megemlítem azon intézményi tudástípusokat, amelyek nemcsak az egyént, hanem a munkavállalók egészét közvetve, illetve közvetlen módon érintik. Ehhez kapcsolódóan párhuzamot vonok szervezeti ismeretek átadhatóságának formái (felülről történő megközelítés, alulról történő pozicionálás) között. Mindemellett tárgyalom a tudásmegközelítési módokat is, megemlítve azon szempontokat (gondolkodásmód, szemlélet stb.), amelyekre hatást gyakorol a munkahelyi tudás feltárása.

Végül a szervezeti készségek kulcsfontosságára kívánom helyezni a hangsúlyt azért, hogy a tudást igénylő szolgáltatások megmutatásával rávilágítsak a tudásigényes szektorok és a mesterséges intelligencia szembenállására.

dr. Varga Dóra (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A digitális szolgáltatások adóztatásának elméleti és gyakorlati kihívásai

Kutatásom tárgya a digitális szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások adóztatásával kapcsolatos agresszív adótervezés eredményeként fellépő problémák vizsgálata. Ennek keretében az Európai Unió Bíróságának a magyar reklámadóhoz, illetve a digitális szolgáltatások nemzeti adóztatásához kapcsolódó esetjogi döntéseit elemzem, amelyekből előadásomban a következtetéseket levonva kívánok rámutatni arra, hogy milyen kérdések merülnek fel a digitális szolgáltatások adóztatása területén az Európai Unióban. Ezen túlmenően részletesen ismertetem majd, hogy a digitális gazdaságban működő vállalkozások által nyújtott digitális szolgáltatások a hatályos nemzeti és uniós jogi szabályozás keretei között hogyan adóztathatók, milyen lehetséges eszközök állnak rendelkezésre és a jelenleg létező jogtechnikai megoldások alkalmasak-e a digitális gazdaság által támasztott kihívások

kezelésére. Kitérek továbbá arra is, hogy az európai jogalkotás milyen válaszokat talál a digitális szolgáltatások adóztatása tekintetében. Végezetül bemutatom azt, hogy az adóztatásnak melyek azok az elemei a joggyakorlatban, amelyeket a Bíróság az uniós joggal össze nem egyeztethetőnek ítél meg. Ezek alapján pedig megpróbálok magyarázatot adni a digitális szolgáltatásokkal kapcsolatban kiszabott bírságok jogalapjára és azok mértékére. A téma aktualitását a digitális gazdaság növekedésének üteme, valamint az agresszív adótervezésnek köszönhető adóelkerülő magatartások terjedése adja. A gazdasági életben a digitális szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos adózási kérdések ugyanis kétségessé teszik az adózás igazságosságával és a közteherviselés elvének érvényesülésével napjainkig elért eredmények fenntarthatóságát.